

Morje.



Mladi mornarji se uče delati razne vozle.

Stražarji! — Ne vem, ali sem kje čital, ali mi je kdo povedal: »Kadar ti je dolgčas, vzemi atlant v roke in ga glej!« Ubogal sem. Pa se sprehajam od severnega tečaja do južnega, od vzhoda do zahoda, po razbiti Evropi tja čez Atlantski ocean do Amerike, kjer je toliko naših ljudi, kjer je toliko bogastva in revščine, in še čez Tihí ocean do žilavih Japoncev, sestradanih Kitajcev, v Indijo, v mrzlo Si-

birijo, pa zopet dol v razkošno otočje Sumatro, Borneo, Javo, v malo poznano Avstralijo, pa zopet v črno Afriko. In vstanejo mi slike, jasne in temne, iz vseh mogočih knjig, zemljepisnih, zgodovinskih, povestnih, kar sem jih kdaj prečital.

Vedno in vedno me je pa vleкло, da bi videl morje. V mladih letih sem poslušal sestro, ki je služila v Trstu, in vojake, ki so prihajali za Božič ali Veliko noč na dopust, kaj vse so pripovedovali o morju, o tihem in belem, vihnem in groznem, o zibajočih se čolnih, o svetlih jadrnicah, ki plovejo na »rjuhe«, o ladjah, ki so ko hiše, kamor bi lahko spravili ne samo našo vas, ampak vso faro, na katerih se vozijo naši ljudje v Ameriko, »kjer ne doseže jih več naše oko«.

S Kosmačevim Francetom sva se igrala. »Kam greva danes? V Trst!« To je bilo vprašanje in odgovor vsak dan. Do Rakeka sva se vozila z vozom — s škafom za cikorijsko, do Trsta z vlakom — z zabojem za milo, v Trstu pa z ladjo — s škafom. Kako sva zavidala romarje, ki so šli devet ur daleč na božjo pot na Trsat in so pripovedovali o morju, o vodi, ki ji ni meje.

Stražarji! Kakor sva imela midva s Francetom neutešljivo željo videti kdaj morje, tako imajo narodi, države neutešljivo željo imeti morje. Odkar živi človeštvo, se je bilo največ bitk za — morje. Morje so pljuča za državo. Narod, ki nima morja, je kakor jetičen človek, ki mu od dne do dne pohaja sapa, dokler ne izdihne. Po morju je odprta pot po vsem svetu, po morju se spoznavajo ljudje, njihov značaj, njihove lastnosti, šege in navade, po morju bogate narodi, morje spaja narode, države, mesta. Kar pogledate v atlant in glejte karto o »svetovnem prometu!« Kakor z vrvmi so zvezani in prepleteni razni deli sveta med seboj — po morju.

Stražarji! Naša država ima morje in še lepo morje: tako lepo, da nanj prežijo od zahoda in severa, da bi ga nam ugrabili. J a d r a n s k o m o r j e!

»Nekdaj bilo si slovansko,
ko po tebi hrastov brod
vozil je slovanski rod.«

Za to morje so krvaveli Slovenci, Hrvati, Srbi, Primorci, Istrani, Senjani, Dalmatinci od Trsta do Boke, na Krku, Hvaru, Visu, v senjskih vratih. Ni še vse morje naše, pa bo, bo, bo! Samo ljubiti ga moramo. Vzljubili ga pa bomo, če ga bomo spoznali v vsej njegovi lepoti in bogastvu. Zato bo »Vrtec« odkrival od številke do številke, od leta do leta, kaj vse ima naše morje ob obali, na površini, v globini. Hodili bomo h kapitanu, da nam razkaže ladje, bojne in trgovske, jadrnice, motrne čolne, da nam razodene skrivnosti polno življenje v morju, življenje živali in rastlin, v podobi in besedi.

»Mladi Stražarji«: ta kotichek je Vaš, kar Vas je v »Pomladku Jadranske Straže«, Vanj pridno dopisujte, v njem sprašujte, ga čitajte, naročajte in širite.



Smiljan Smiljanič:

Večer na morju.

*Po visokem nebu
plava zlat oblak,
po širokem morju
plava čoln lehak.*

*Kakor da se vnel je
temni ocean:
v žarnem ognju bliska
se zapadna stran.*

*Plavaj, plavaj, čolnič!
Solnce jasni grad
plameni tam v dalji,
jaz bi spal v njem rad.*

